

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a sudcov JUDr. Aleny Priecelovej a JUDr. Zdenky Kohútovej, v právnej veci žalobcu: **J.**, zast. J., advokátom, M., Bratislava, proti žalovanému: **B.**, Bratislava, zast. J., Bratislava, **o zaplatenie istiny 630.990,-- Sk s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 26Cb 16/2002, na mimoriadne dovolanie Generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 27. apríla 2007 č. k. 7Cob 3/07-152, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie **z a m i e t a**.

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie:

Žalobou podanou na Okresnom súde Bratislava II dňa 3. októbra 2001 sa žalobca domáhal proti žalovanému zaplatenia istiny 630 990,-- Sk s príslušenstvom titulom vydania bezdôvodného obohatenia. Prvostupňový súd vydal vo veci platobný rozkaz č. k. 33Rob/2505/01-22, ktorým zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 630 990,-- Sk s príslušenstvom, ako aj trovy konania vrátane trov právneho zastúpenia. Proti platobnému rozkazu podal žalovaný odpor. Po prejednaní žaloby prvostupňový súd rozsudkom

z 26. októbra 2006 č. k. 26 Cb 16/2002-127 žalobe vyhovel a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 630 990,-- Sk s úrokom z omeškania vo výške 18,8 % ročne z dlžnej sumy od 28. septembra 2001 do zaplatenia, ako aj trovy konania vo výške 31 545,-- Sk a trovy právneho zastúpenia vo výške 44 400,-- Sk k rukám právneho zástupcu žalobcu, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodol tak s odôvodnením, že v konaní bolo preukázané, že pracovník žalovaného M. M. sa dopustil trestných činov podvodu a sprenevery a v trestnom konaní bolo žalobcovi v rámci adhézneho konania priznané voči nemu právo na náhradu škody, čím ale nie je dotknuté uplatnené právo žalobcu voči žalovanému.

Odvolací súd na odvolanie žalovaného rozsudkom č. k. 7 Cob 3/07-152 zo dňa 27. apríla 2007 zmenil rozhodnutie prvostupňového súdu tak, že žalobu zamietol a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania vo výške 37 851,-- Sk k rukám právnej zástupkyne žalovaného v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že účastníci konania uzavreli dňa 05. 06. 2001 lízingovú zmluvu č. 9687/21, ktorej predmetom bola návesová súprava, a ktorú za žalovaného podpísal M. M. v postavení jeho obchodného zástupcu. Jemu aj žalobca zaplatil nultú splátku vo výške 615 000,-- Sk spolu s províziou 15 900,-- Sk na základe faktúr č. 219687600 a č. 219687100. Odvolací súd dospel k záveru, že žalobca poskytol plnenie fyzickej osobe, ktorá nebola oprávnená v takomto rozsahu konať za žalovaného. Žalobcovi preto nevzniklo voči žalovanému právo v zmysle ust. § 351 ods. 1, 2 Obchodného zákonníka na vrátenie poskytnutého plnenia, keď navyše takéto plnenie zo strany žalobcu v zmysle leasingovej zmluvy žalovanému poskytnuté nebolo. Žalovaný sa na úkor žalobcu bezdôvodne neobohatil, nakoľko v konaní bolo preukázané, že platbu na základe vystavených faktúr č. 219687600 a č. 219687100 realizoval žalobca neoprávnenému subjektu a v rozpore s uzavretou leasingovou zmluvou a Všeobecnými zmluvnými podmienkami, pretože podľa zmluvy mal žalobca plniť prevodným príkazom a len platba prevodným príkazom podľa § 324 ods. 1 v spojení s ust. § 335 Obchodného zákonníka znamenala riadne splnenie záväzku.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal na podnet žalobcu Generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie s návrhom uvedené rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie. Uviedol, že žalobca sa podanou

žalobou domáhal voči žalovanému zaplatať istiny 630 990,-- Sk s príslušenstvom z dôvodu, že nedošlo k plneniu predmetu leasingovej zmluvy č. 9687/21 z 5. júna 2001, a to k prenájmu motorového vozidla – návesová súprava, ťahač IVECO a náves ASCO, pričom žalobca uhradil zástupcovi žalovaného pánovi M. M. 5. júna 2001 v hotovosti 630 990,-- Sk na základe ním vystavených faktúr č. 219687600 a č. 219687100. Osoba konajúca v mene žalovaného pán M. M. vystavil toho istého dňa dva príjmové pokladničné doklady na vyššie uvedené sumy, ktoré sú označené pečiatkou s obchodným menom žalovaného. Vzhľadom k tomu, že žalovaný si nesplnil svoju povinnosť vyplývajúcu z leasingovej zmluvy a nevrátil ani peniaze, žalobca 21. septembra 2001 od zmluvy odstúpil. Až z listu žalovaného z 20. septembra 2001 sa žalobca dozvedel, že pán M. M. konal bez akéhokoľvek oprávnenia, resp. súhlasu žalovaného, a preto žalovaný neuznáva žiadne právne účinky z konania pána M. M., hoci sa o prekročení oprávnenia obchodného zástupcu v dobe od 15. júna 2001 do 21. júna 2001 dozvedel celkom trikrát. Poukázal na zavedenú prax, podľa ktorej prvá platba lízingu sa označuje ako akontácia alebo záloha na lízing, ktorou bola v tomto prípade aj nultá splátka v zmysle čl. II bodu 6 lízingovej zmluvy. Žalovaný pri lízingových zmluvách zaviedol obchodnú zvyklosť, že akontácia sa splácala v hotovosti, čo potvrdil aj M. M. vo svojej výpovedi pred vyšetrovateľom, a tiež skutočnosť, že žalobca už v minulosti uzavrel so žalovaným lízingovú zmluvu a akontáciu zaplatil v hotovosti, preto aj v tomto prípade išlo o dovolený spôsob úhrady. Nemožno súhlasiť ani so záverom odvolacieho súdu, že žalobca zaplatil osobe neoprávnenej konať za žalovaného v uskutočnenom rozsahu, a preto sa žalovaný v zmysle § 451 Občianskeho zákonníka bezdôvodne neobohatil na úkor žalobcu. Zo spisu je zrejmé, že žalobca zaplatil v prevádzkarni žalovaného riadne označenej jeho obchodným menom k rukám zástupcu žalovaného v dobromyseľnosti, že platil žalovanému. Rozsah oprávnenia zástupcu žalovaného je obsiahnutý v zmluve o obchodnom zastúpení a nie v lízingovej zmluve, ani vo Všeobecných podmienkach lízingu. Oprávnený preto nemohol vedieť, keď platil zástupcovi žalovaného, že pre tento konkrétny prípad platil nad rámec jeho oprávnenia. Je nepochybné, že žalobca zaplatil do rúk zástupcu žalovaného z hľadiska oprávnenia síce ako neoprávnenej osobe, ale zaplatil v prevádzkarni žalovaného žalovaným riadne označenej jeho obchodným menom, preto žalovaný je konaním svojho zástupcu aj ako neoprávnenej osoby v zmysle ustanovenia § 16 Obchodného zákonníka viazaný. Dôsledky prekročenia oprávnenia obchodného zástupu upravuje § 33 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého, ak splnomocnenec prekročil rozsah oprávnenia, je tým splnomocniteľ viazaný iba vtedy,

ak takýto úkon dodatočne schválil (ratihabícia). Na takto dodatočne schválený právny úkon sa hľadí ako na úkon platný od začiatku, kedy bol zmocnencom urobený. Ak splnomocniteľ nesúhlasí s prekročením oprávnenia, tak len čo sa o prekročení dozvie, má povinnosť bez zbytočného odkladu svoj nesúhlas oznámiť subjektu, s ktorým v jeho mene splnomocnenec konal. Ak tak neurobil vôbec, alebo až po zbytočnom odklade, nastupuje nevyvrátiteľná právna domnienka, že prekročenie splnomocnenca schválil. Dôkazné bremeno v prípade tvrdenia, že nesúhlas s prekročením oprávnenia oznámil druhej strane včas, je na strane splnomocniteľa, v tomto prípade žalovaného. Žalovaný nepredložil súdu dôkaz, že bez zbytočného odkladu oznámil oprávnenému nesúhlas s prekročením oprávnenia svojho obchodného zástupcu. Úkon tohto oznámenia žalovaný urobil až listom z 20. septembra 2001, teda až tri mesiace potom, ako sa o prekročení dozvedel.

S poukazom na uvedené skutočnosti a za podmienok uvedených v § 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ OSP podal generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie, nakoľko rozhodnutím odvolacieho súdu bol porušený zákon a ochranu práv a právom chránených záujmov účastníka konania nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý vo veci konal ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 OSP), po zistení, že boli splnené procesné podmienky na podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom Slovenskej republiky v zmysle ustanovení § 243e OSP, prejednal vec bez nariadenia pojednávania podľa § 243a ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 OSP a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie nie je dôvodné.

Dôvody, na ktorých bolo založené mimoriadne dovolanie, sú zamerané na nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, pokiaľ ide o právne dôsledky prekročenia oprávnenia obchodného zástupcu a o otázku splnenia peňažného záväzku žalobcu platbou v hotovosti vo väzbe na lízingovú zmluvu a obchodné zvyklosti. Mimoriadne dovolanie sa však vôbec nedotýka otázky viazanosti súdu právoplatným rozhodnutím súdu o spáchaní trestného činu, hoci v zmysle ustanovenia § 135 ods. 1 OSP súd je okrem iného viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal.

Podľa ust. § 135 ods. 2 OSP, inak otázky, o ktorých patrí rozhodnúť inému orgánu, môže súd posúdiť sám. Ak však bolo o takejto otázke vydané príslušným orgánom rozhodnutie, súd z neho vychádza.

Ako vyplýva z obsahu spisu, Okresný súd v Trenčíne dňa 19. novembra 2002 rozsudkom č. k. 1T/455/2001 rozhodol, že obžalovaný M. M., nar. X. v Trenčíne, bytom T., je vinný, že dňa 5. júna 2001 v Trenčíne v priestoroch kancelárie pobočky B. L. a. s., Bratislava ako obchodný zástupca spoločnosti B. L. a. s., Bratislava na základe zmluvy o obchodnom zastúpení zo dňa 11. apríla 2001 uzatvoril lízingovú zmluvu číslo 9687/21 s J. K., predmetom ktorej bola návesová súprava ťahač IVECO, následne od neho zobral hotovosť vo výške 630 990,-- Sk, z čoho 615 000,-- Sk predstavovala záloha na L. a 15 990,-- Sk predstavovala provízia za uzatvorenie leasingovej zmluvy, pričom vedel, že leasingovú zmluvu nezaeviduje v počítačovom systéme B. L. a peňažné prostriedky použil pre vlastnú potrebu, čím poškodenému J. K. spôsobil škodu vo výške 630 990,-- Sk, teda na škodu cudzieho majetku seba obohatil tým, že uviedol niekoho do omylu a spôsobil tak na cudzom majetku značnú škodu, čím spáchal trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, 4 písm. b/ Trestného zákona a prisvojil si cudziu vec, ktorá mu bola zverená a spôsobil tak na cudzom majetku značnú škodu, čím spáchal pokračovací trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, 4 písm. c/ Trestného zákona. Z odôvodnenia vyplýva, že nakoľko si poškodený J. K. uplatnil voči obžalovanému náhradu škody v adhéznom konaní, jeho výška bola vykonaným dokazovaním v trestnom konaní preukázaná a obžalovaný M. M. ich uznal čo do základu i výšky, preto ho súd v tomto trestnom rozsudku zaviazal aj na náhradu škody, a to tak, že podľa § 228 ods. 1 Trestného poriadku je obžalovaný povinný nahradiť poškodenému J. K., nar. 18. júna 1951, bytom Horné Srnie č. 48, škodu vo výške 630 990,-- Sk s 18 % úrokom z omeškania od 6. júna 2001. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 20. januára 2005.

Z uvedeného vyplýva, že náhradu škody si žalobca úspešne uplatnil v adhéznom konaní proti vtedy obžalovanému M. M., ktorý bol obchodným zástupcom žalovaného, a ktorý v mene spoločnosti konal za žalovaného, teda uzatváral lízingovú zmluvu aj prevzal finančnú hotovosť vo výške 630 990,-- Sk. Hoci sa dovolací súd stotožňuje s právnym názorom, vysloveným v mimoriadnom dovolaní, o zodpovednosti žalovaného za konanie jeho obchodného zástupcu, vrátane názoru o splnení peňažného záväzku

hotovostnou platbou z dôvodov v ňom uvedených, považuje za správne rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým bola žaloba zamietnutá, i keď z iného dôvodu. Vychádzajúc z viazanosti právoplatným súdnym rozhodnutím o tom, že bol v tejto veci spáchaný trestný čin a kto ho spáchal, má dovolací súd za to, že je preň záväzný aj záver, že na úkor žalobcu sa bezdôvodne obohatil M. M., voči ktorému má žalobca exekučný titul. Žalobca mal právo voľby, či si svoj nárok uplatní v adhéznom konaní, alebo v občianskom súdnom konaní voči žalovanej obchodnej spoločnosti (ktorá by mala právo regresu voči obchodnému zástupcovi). Pretože je nesporné, že ide o totožné plnenie, i keď z rôznych právnych dôvodov, vyhovením žalobe, čo by znamenalo vznik ďalšieho exekučného titulu, považuje za výkon práva odporujúceho dobrým mravom.

S odkazom na ustanovenie § 243b ods. 1 OSP, preto dovolací súd mimoriadne dovolanie zamietol.

Žalovanému, ktorý mal v konaní o mimoriadnom dovolaní úspech, dovolací súd nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo si ich náhradu neuplatnil (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 5, § 224 ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 19. novembra 2008

**JUDr. Zuzana Ďurišová, v. r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia: M.